

इ. वि. का. राजवाडे संगोधन मंडळ घुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह —

ग्रंथ क्रमांक

५२२५३ (१३)

ग्रंथ नाम

कृष्णस्वयंवर.

विषय

मराठी काव्य.

(1)

खीलेश्रीपती ॥ जैसी मुमुक्षा न्विसंपती ॥ तेथे
राजाको उण्यपती ॥ विधान स्थिती करीतसे ॥ १२
भीमकवश्यजालापुत्रासी ॥ जैसा विवेकमा
हामो हासी ॥ कन्याने मी लिशु मूपाळासी ॥
जीविकृष्णासिद्ध्या वि ॥ १५ ॥ जरी न्नेसे लअ
मुने भाग्य ॥ भीमका भाग्या निस भाग्य ॥ भा
वेशे विलश्रीरंग ॥ यण उल्हास करीतसे ॥ १६
नगरश्रींगारिले को उ ॥ घातले कुंकुमान्वेस
उ ॥ तोरणपताका बहुके उ ॥ मोहो छाहमा
उल्ला ॥ १७ ॥ गंधअक्षता कुंकुममाळा ॥ नग

३२

(२)

रनारीलोकासकळा ॥ वस्त्रभूषणेपाहताडोळा ॥
 जनलिकाशोभत ॥ १८ ॥ धावाघातलानिशाणी ॥
 मंगळतुरेवाधावणी ॥ हळदीलाविलिचूकि
 णी ॥ मंगळस्वानेकरविले ॥ १९ ॥ पीतांबरपरी
 धान ॥ लेवविलेअळकारभूषणे ॥ नोवरीचिह
 श्रितमन ॥ श्रीकृष्णमगमनकरीतसे ॥ २० ॥ नां
 दिश्राखेदेवकविधान ॥ केलेब्राह्मणांचेपूजन ॥
 तथाविधिब्राह्मणसंतर्पण ॥ स्वस्तिवचनदि
 जान्ति ॥ २१ ॥ विधियेवोनिपुरोहितअपण ॥ च
 हुवेदिचेब्राह्मण ॥ अर्थवर्णवेदिकेलेहवन ॥

३३

ग्रहशांतीयथोच्चित ॥२२॥ सुवर्णरजतना
वस्त्रे ॥ घृतेसहिततिलपात्रे ॥ गोभूदानेविनि
त्रे ॥ द्विजेनृपवैरदिधलि ॥२३॥ दमघोषयान
परी ॥ मोहोभावआयुलघरी ॥ पुत्रावाविवा
होकरि ॥ द्विजवर्ययथाचिंत ॥२४॥ वहाउनि
घालेबाहेरी ॥ महगजपरीवारीलेभारी ॥ सुव
र्णरथानियाहारी ॥ विरुषावरीअनुठले ॥२५॥
बालतीपायचेमोगर ॥ पातलेकोउण्यपुरन
गर ॥ अणीवहाउमाहाविर ॥ चेथभारैपअले ॥२६॥
रूक्मिणिहस्तासिदिधलि ॥ हाति ॥ तेविशुषु

३५

(३)

पादासिदेउकेलि ॥ तेसंधीपाहेसाधिलि ॥ अणो
 निअलेपक्षपाती ॥ २५ ॥ वक्रदंतअणीजरासं
 द ॥ शाल्वअणीवीदुरथ ॥ पोडिकउविरअभृत ॥
 सैन्यभोरसिपातले ॥ २६ ॥ वझाउनिघालेंतैकै
 से ॥ माहामोहामोहाचमाहजेसे ॥ खद्योतस
 मुदायनिसिवेस ॥ वीरतेसेवाटिव ॥ २७ ॥ क
 क्षमतरूणीचाकीरणो ॥ मालवतीरणंगणी ॥
 भीमकीउल्हासेलकमळणी ॥ कक्षमदिनमणी
 उगविल्ल ॥ देत्वोति ॥ ३० ॥ जेसेगर्ध्वनगरी
 चेहुडे ॥ तेसशुशुपाळाचेविरगोट ॥ वझाउ

(3A)

अलेवोडेकोडे ॥ भीमकापुटसागीतले ॥ ३१
रावोसामोरोगेलात्यासी ॥ केलेसीमंतपुजना
सी ॥ सन्मानुनीसमस्तासी ॥ जानवशासीअ
एगीले ॥ ३२ ॥ रूकिणीहरणासीउद्युक्त ॥ येक
लांगेलाश्रीकृष्णनाथ ॥ यादेवसभेसीअलि
मात ॥ जालाविस्मितबलिभद्र ॥ ३३ ॥ काल
आलाहोताब्राह्मण ॥ भीमकीनेपत्रसेउन ॥
प्रगटनकरीतश्रीकृष्ण ॥ निवारूनिअस्त्रिको
ण्हि ॥ ३४ ॥ यालागीगुप्तकेलिमात ॥ एकला
गेलाश्रीकृष्णनाथ ॥ अतुर्बलिहाश्रनेत ॥

३६

(१)

नाहिभीतकलिकाळा ॥३५॥ तो ब्राह्मण नव्हे नि
 श्रित ॥ मूर्ती मंत्र मिमकीचा भावार्थ ॥ भोवनेला
 कृष्णनाथ ॥ येकायेकीयेकला ॥३६॥ वक्रुदंतज
 रासंद ॥ शाल्वपोत्रिकुम्भद ॥ नेचामी नलेसंनि
 ध ॥ होईल युद्धदाराणा ॥३७॥ श्रीकृष्णकरील
 कार्यसील्वि ॥ हेतव नवें कत्रिशुद्धि ॥ ठाकोनिजा
 ययुधसंधी ॥ हेचि युधसर्वथा ॥३८॥ रथकुंज
 रपाकणा ॥ संन्तीधकरावतुरंगसेना ॥ बावो
 घातला निषाणा ॥ केलि गर्जनाबलिअडे ॥३९॥
 सेनापती तो सात्विक ॥ भारीबळरामनेरुव ॥

३५

यादववीरासिबहुतहरीरव ॥ अतीसुटकदळभातू ॥ ४०
सुखसंतोषअणीस्वानंद ॥ कैबल्यापाशिपावेनि
जबोध ॥ तैसापावलाहकायुध ॥ यादवासहितह
रीपासी ॥ ४१ ॥ नानरोशमदमादिसंपती ॥ बोधा
वेगकिनव्हेनिजराकि ॥ तैसेकोउण्यपूरायेती ॥ जे
शे श्रीपतीउभाअसे ॥ ४२ ॥ यरीकेउराजकुमरी ॥ अव
स्थालागलिअसेभारी ॥ हसणेकोपानेयश्रीहरी ॥
विचारकरीलिखिताचा ॥ ४३ ॥ कृष्णशिनाहिवि
शयगोडि ॥ म्यापत्रिकापाटविलिकुडि ॥ भार्याहो
उनअवडि ॥ आनावडितेणेकृष्ण ॥ ४४ ॥ आढा

३७

(५)

लटाकाविथोर ॥ आभावभवेऽतीसुंदर ॥ हाटोनिरीषो
 पोहेघर ॥ वैश्यकरणे गजकरील ॥ ४५ ॥ मगहोईन
 तीजअधिन ॥ जेकेजीताकरील दीहन ॥ अमनाआ
 णोनिधामन ॥ नावविलनिजधुंहे ॥ ४६ ॥ कार्याका
 रणेसमस्त ॥ तेविकरीलनिश्चित ॥ सुवितअणी
 द्दश्रित ॥ अदण्यादातीअणील ॥ ४७ ॥ तीच्यावि
 कैल्पीयाबंधु ॥ आदणाकामक्रोधु ॥ तीचाबोला
 वागवमदु ॥ घरभरीहोटल ॥ ४८ ॥ मासेनिअं
 गेथोरावेल ॥ मासेनामरूपकरील ॥ विषयगे
 डिवाठविल ॥ मुदलवेवेलनिजशाने ॥ ४९ ॥ हो

३७

(5A)

ईलनिलज्यनिःशंक ॥ मजदेखोनिशंकतीलो
क ॥ ऐसेजाणानिनिहंक ॥ नयेचिदेखश्रीकृष्ण ॥ ५० ॥
लीखिताचुकपड लिमोटि ॥ पावेनजन्मरातापा
ठि ॥ हेचिदेखोनिजगजेटि ॥ पुठाउठिनपेवेचि ॥ ५१ ॥
नाहिवैराग्यकडाडि ॥ भेटेनमगविरोकरि ॥ मासी
यामुखरसाचिगोडि ॥ असिबधकमजजाळि ॥ ५२ ॥
शिवादिचरणजेरेवळित ॥ यामाजिपाठविले
लिखित ॥ अंगेउडातवालिचंयेथे ॥ अकसयु
कभीमकी ॥ ५३ ॥ लिखितासाठिमीसापडे ॥ त
रीकासीयासिएताकोरितीकोठे ॥ भीमकी

३८ केवलभेदेवेति ॥ येण न घेउ मजेतेये ॥ कृष्मनया
 वयाएसाभावो ॥ द्विजेदेखिला देवाधिदेवो ॥ वि
 स्मयहाट लापाद्यो ॥ कार्यठो वा विसरला ॥ ५५
 (६) कृष्मदेखतान्निशुद्धि ॥ ब्राह्मणासीलागलिसमा
 धि ॥ विसरला अंसल देव बुद्धि ॥ लग्नशुद्धि
 कोणसोग ॥ ५६ ॥ लेकृष्मासिमीनले ॥ जेपरतो
 निनहिअले ॥ मजअहवेउलागले ॥ वाटपाहे
 द्विजस्थी ॥ ५७ ॥ मायबापोसीनेएता ॥ वघुनेपा
 ठविले लिखिता ॥ हेचिदेखोनिनिद्यता ॥ येतेये
 तापरतला ॥ ५८ ॥ लग्नाअउएकराती ॥ कापा

(6A)

नेयेनिगेश्रीपती ॥ पराउपवरीयेवरीती ॥ वाटपा
हृतउभीअसे ॥ ५९ ॥ उळा नलगेसेजेसी ॥ निडे
माजीदेखिलेश्रीकृष्णसी ॥ नेणेस्वल्पशुषुष्णीसी ॥
जागृतीसीनाटवे ॥ ६० ॥ अन्ननखोयतत्वतागेजे
वीतोदेखेकृष्णमाथा ॥ गोडीलागलिअनंता ॥
नलगेअताधउगोउ ॥ ६१ ॥ कतूजाताउदकपान ॥
घोटासवेअठवेश्रीकृष्ण ॥ विसरलिभुकतादान ॥
लागलेध्यानश्रीकृष्णावे ॥ ६२ ॥ तोडिघातलिफो
डि ॥ घेउविसरलिविडि ॥ अच्युतिलागलिगोडि ॥
जालिअनावडिविषयाचि ॥ ६३ ॥ अकवित्याकानी

३९

(७)

तेनायेके ॥ थापटिलीयातेद्वके ॥ देहेव्यापीलेयुद्
 नायेके ॥ शरीरसुखविसरलि ॥ ६४ ॥ चरणेठवितो
 धरणी ॥ कृष्मअठवेसुकिमणि ॥ सर्वांगथरारुनि ॥
 रोमांचकित्तहोउनिउके ॥ ६५ ॥ लिकाकमळघेउनि
 हाति ॥ श्रीकृष्मवरणअठवेचिन्ति ॥ नयनीअश्रुला
 रती ॥ कृष्मप्राप्तीलागीपिशि ॥ ६६ ॥ गोविंदेहरली
 गेमानस ॥ जालेविषयभागीउदास ॥ पाहेद्वारके
 चावास ॥ मनीअसकृष्माची ॥ ६७ ॥ कापानयेवि
 गोविंद ॥ तरीमासेभाग्यसंद ॥ नाहिपूर्वपुण्य
 शुधु ॥ ह्मणोनिखेदुकरितेस ॥ ६८ ॥ मगह्मणक

टाकटा ॥ कितिकरुगे अहाकटा ॥ मर मर विधा
तीयादुष्टा ॥ काय अदुष्टालिहिलिसे ॥ ६५ ॥ आजी
वेनिहेकपाळ ॥ कृष्णप्राणिवीणनिर्फळ ॥ ह्मणउ
नीभीमकबाळ ॥ उकमाबुकसीसुंदत ॥ ७० ॥ म
जनघालागेविष्णवारा ॥ तेणेअधिकहोतसेम
जउबारा ॥ प्राणरिघेसाहपुता ॥ सारंगधरावांचि
नि ॥ ७१ ॥ अंगीनलावागवंदत ॥ तेणेअधिक
करीदीपन ॥ मासेरीधापाहतीप्राण ॥ कृष्णवर
णनदेखता ॥ ७२ ॥ साह्यनळ्विगेअंबा ॥ विन्मु
खजालिजगदंबा ॥ आताकायसीलग्नशोभा ॥

४०

(४)

प्राणमीउभात्याजिन ॥७३॥ शिवाभवानिद्राणी ॥
 कापानपवतीचकोण्डी ॥ काविसरलिकुळस्वामीणी ॥
 चक्रपाणीनपेवेचि ॥ ७४ ॥ नित्रीन्मश्रुवियाधारा ॥
 दुःखेकापतेसथरथरा ॥ धरीतान धरेवेधिरा ॥ वि
 कळसुंदराजातसे ॥ ७५ ॥ तवलविनलाडावाडोळा ॥
 बाहुस्फुरतीवेळोवेळा ॥ ततवरीन्हेगेळ्ळेगोपाळा ॥
 प्राप्तकर्ममजहोती ॥ ७६ ॥ कुंभसागीतलेद्विजासी ॥
 वेगीजावेभीमकीपासी ॥ थोरचिंतहितसेतीसी ॥
 उद्वेगीसीआपार ॥ ७७ ॥ तीसिधावेअश्वासन ॥ उ
 दईकल्लहेतुसलग्न ॥ तुवाजसावेसावधान ॥ पा
 णीग्रहणमीकरीन ॥ ७८ ॥ आठाभावाचेपरव

डी ॥ उभरुनी खानंदा वीगुटी ॥ द्विजल्ल्हा विनला
लवउसडि ॥ घातली उडिसत्वरी ॥ ७९ ॥ श्रीमकीसी
करीता विंता ॥ द्विजपावला अवचिता ॥ हर्षे वीसडलि
विता ॥ प्रसन्नता देखेनि ॥ ८० ॥ पहिले ब्राह्मणहा
अती दिन ॥ याने पालटले असविन्ह ॥ दिसता हे प्र
सन्नवदन ॥ कृष्ण अगमने सिहास्यला ॥ ८१ ॥ कृष्ण
दर्शनाचे प्राप्ती ॥ द्विजपालटला हे हस्तिती ॥ आ
नंदमयजाली वृत्ति ॥ लेखिता साठी जो द्विनि ॥ ८२ ॥
जेवी प्राणाचे सुमुहूर्तता ॥ भक्तनवरत्नतारुबुड
ता ॥ नानारत्नचे स्तभउत्पलता ॥ जालारक्षीता
सुदेवो ॥ ८३ ॥ मरतया अमृतपान ॥ अवर्षणेव

४९

(१)

षेचन ॥ दुष्कालिजेवीमिष्टान्न ॥ तेवीअगमनद्विजा
 ने ॥ ८४ ॥ मोहोअंधारीमणीपडिला ॥ तोयुक्तीने
 चानपडिला ॥ नसापेउतयादीपलाविला ॥ कृष्ण
 अगमनसुखान्वि ॥ ८५ ॥ गापरीआलाहोब्राह्मण ॥
 कृष्णअगमनेसीभीमकीप्राण ॥ घेउनिआलासं
 पूर्ण ॥ जीवदानसुदेवा ॥ ८६ ॥ ब्राह्मणह्मणेनाभी
 आता ॥ देखिलागतुष्टकासककता ॥ घेउनिआ
 लाहोअनंता ॥ अनंवितानसमाय ॥ ८७ ॥ अंगी
 चित्तटलिकाबोळि ॥ मुद्रिकाहाटल्याअंगोळि ॥
 सर्वांगीहर्षबेल्हाळि ॥ जिवेवोवाळिद्विजाते ॥ ८८
 याचियाउपकाराउत्तीणता ॥ पाहातानदेखा

9A)

सर्वथा ॥ जेणे आणीले कृष्णनाथा ॥ त्यासी आता का
यद्यावे ॥ ८९ ॥ चिंता मणी दे चित्तिल्या अर्था ॥ कल्पत
रू कल्पीले देता ॥ सगदु दे निर्विकल्पता ॥ यासी उत्ति
एता केसेनि ॥ ९० ॥ यालागी सगदु रूसी ॥ उत्ती एता
नाहि सिध्यासी ॥ कवण घाव पहाथासी ॥ ते वेदांसी
न बोलेवे ॥ ९१ ॥ जो बुकवे होच मरण ॥ त्यासी न
होई जे उत्तिण ॥ कोटि जन्म विजन्म मरण ॥ येणे बु
कविले द्विजनाथ ॥ साहे इत राई व्हावे गुरुसी ॥
तरीने श्रयता देहासी ॥ ने श्रय अने श्रयसी ॥ उत्ती
र्णते सी केवी घेउ ॥ ९२ ॥ जीवे व्हावे उतराईसी ॥ त

४२

(१०)

वतो समूलमिथ्यापाहि ॥ जिवंशिवपणनाहि ॥ के
वीउत्तराईहोईल ॥ १७० ॥ गुरुसीउत्तराईहोता ॥ नंदे
खोकोण्हियापदार्था ॥ गालागीचरणिठेवीला माथा ॥
मोनिकरुनिरुक्मीणि ॥ १७१ ॥ मनीदेखोनि सावा
रभावो ॥ अतीसंतोषलसुंदवो ॥ तुसेनिधर्मपाहा
वो ॥ कृष्णप्राप्तीसाचार ॥ १७२ ॥ श्रीकृष्णआलापरीसो
न ॥ भीमकीपावलीसमाधान ॥ उल्हासयुक्तजाले
मन ॥ हर्षत्रिभुवनकोदले ॥ १७३ ॥ करीताअंबीकापु
जन ॥ कृष्णकरीलरूक्मिणीहरण ॥ येकाविनवी
जनार्दन ॥ श्रोतासावधानपरीसावे ॥ १७४ ॥ इती

(10A)

श्रीमद्भगवते ॥ महापुराणे दशमस्कंदे ॥ सूक्ति
णी स्वयं वरे ॥ कृष्णा अगमनात्नाम ॥ पंचमो ध्या
यः ॥ ५ ॥ श्रीगोपालकृष्णार्णमस्तु ॥ ६ ॥
॥ ६ ॥ ६ ॥ ६ ॥ ६ ॥ ६ ॥ श्रीकृष्णजय ॥
॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसुकीर्तिवाहसंभ्रम ॥ पा
हो अलेख्यराम ॥ देवरी सोनिभिर्मकेतम ॥ दर्श
नासकाम उठिला ॥ १ ॥ श्रीनिषाणसदंग ॥ ना
नावाजंत्रे अनेग ॥ पुजासामोप्रीघे उनिसांग ॥ स
मारंभे सीपैअले ॥ २ ॥ श्रीकृष्णदेखो नियासावघा

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com